

koupit téměř cokoli. Rodiny nebyly nikdy tak dobře zásobeny a nežily v takovém blahobytu. Ani v 60. letech jsme netrpěli nedostatkem. Náš ekonomický úspěch se projevuje i v globálním měřítku, kdy podle nejnovějších zpráv k roku 1970 USA s 6 % světové populace vyrobí a zároveň spotřebují celé dvě třetiny veškeré produkce.

Aféra Watergate

Několik měsíců probíhající vyšetřování násilného vloupání do volební centrály demokratů Watergate (které se odehrálo v létě 1972) ukazuje směrem k republikánům. O údajné instalaci odposlouchávacího zařízení podle všeho věděl i současný republikánský prezident Richard Nixon. Pokud se toto podezření soudně prokáže, Nixon bude pravděpodobně muset rezignovat. Na skandální porušení demokratického volebního klání ve svobodné zemi totiž nelze odpovědět jinak.

Propad na Wall Street

Mohutný propad na newyorské burze ze dne 19. 10. 1987 vyvolal mezi finančníky paniku a spekulace o druhém „černém pátku“. Stále se prohlubující schodek rozpočtu USA spolu s rostoucí zadlužeností občanů nic optimistického nevěští. Odborníci spatřují příčiny ekonomické krize v souhře mnoha faktorů. Důležitou roli zde hraje i skutečnost, že Američané spotřebují více, než vydělají, a rozdíl kryjí úvěry. Kritizováni jsou také vysoké státní výdaje – zejména na zbrojení.

Likvidace atomových zbraní

Washingtonská smlouva o likvidaci atomových raket středního doletu, kterou dne 8. 12. 1987 podepsali Ronald Reagan a Michail Sergejevič Gorbačov, představuje mezník ve vztazích obou velmocí. Reaganova zahraniční politika doposud spatřovala v SSSR „říši zla“, a proto vynakládala stále větší částky na zbrojení, zejména na projekt tzv. hvězdných válek neboli protijaderný obranný systém umístěný v kosmu. Svůj prezidentský mandát však Reagan získal v roce 1981 především díky slibům tzv. nového startu, který měl přinést zlepšení hospodářské situace země a zvýšení životní úrovně obyvatel.

Nakupování – lék na všechno

Následující ukázka z knihy Arthura Millera *Cena* vystihuje naprosto přesně smýšlení většiny lidí: „Dnes, jak vidno, je ze všeho nejdůležitější chodit na nákupy. Nešťastný člověk, který nevěděl co se sebou, by v minulosti zašel do kostela, rozpoutal revoluci – něco by udělal. A dnes – jste nešťastní? Nemůžete se z toho dostat? Kde je záchrana? Jděte na nákup.“ Nakupováním dnes tráví mnoho lidí většinu svého volného času. Kromě reklamou podporované představy, že potřebujeme stále něco no-

vého a „lepšího“, se nová nákupní centra stávají místem schůzek. Tradiční kostely vystřídaly nové „katedrály“ spotřeby. Jen během posledních patnácti let od konce války jich bylo postaveno téměř 4 000. Nalézáme však v nakupování opravdu to, co potřebujeme? Nezavrhli jsme revoluce a zpovědi příliš snadno?

Newyorská pětka

Sdružení pěti mladých architektů spjatých s New Yorkem nazvané Newyorská pětka plánuje uspořádat v roce 1969 společnou výstavu. Expozice plná nákrešů, modelů a fotografií jejich dosavadní tvorby se má stát manifestem neomoderních tendencí. Tento stále populárnější směr navazuje na odkaz předválečné moderny, kterou si interpretuje svým vlastním způsobem. Umožňuje to především tradiční americká dřevěná konstrukce budov, která se lépe přizpůsobuje formálním hrám, k nimž patří např. kulísové stěny, zvlněné stěny či zdůraznění diagonálních linií.

Beatnici

Různorodou skupinu literátů, malířů a hudebníků spojuje odpor ke společenským konvencím a konformitě středních vrstev. Tito umělci hledají řešení spíše ve svém vlastním nitru než ve změně společnosti jako celku. Pomocí drog, alkoholu, nevázaného sexu a hudby nacházejí nové cesty uměleckého vyjádření, a to přenesené i doslova. Jejich nikdy nekončící putování po Americe se už stává pověstným.

Plechovka od polévky uměním?

Zatím posledním dílem Andyho Warhola je velkoformátový obraz otevřené plechovky od známé Campbellovy polévky. Tato nová koláž mistra pop-artu z roku 1962 se nevymyká ze stylu jeho dosavadní tvorby. Výtvarným zpracováním předmětu každodenní spotřeby stírá hranici mezi „vysokým“ a „nízkým“ uměním. Warholův všudypřítomný ironický podtext poukazuje také na konzumnost naší společnosti a ctění pomíjivých hodnot.

Příklad pop-artu

Milovníci tradičního umění však jeho dílo považují za banální a interiér svého domu by si Warholovými obrazy jistě nezkrášlili.

Ikona land-artu

Robert Smithson se svým dílem Spirálové molo z roku 1970 pravděpodobně nesmazatelně zapíše do dějin umění. Už předchozí trendy zdůrazňovaly sepětí člověka a jeho tvůrčího potenciálu s přírodou, ale primárně na ni nahlížely jako na přirozený exteriér svých děl. Smithson však

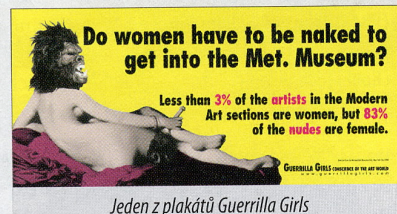
pracuje s krajinou jako se základním stavebním prvkem svých kreací. Pro vytvoření jeho Spirálového mola bylo potřeba navrstvit 6 650 tun půdy vytvářející téměř půl kilometru dlouhou a přes čtyři metry širokou spirálu.

Robert Smithson: Spirálové molo

Guerrilla Girls

Tento bojovný název nese volné uskupení žen různého věku, rasy i sexuální orientace, které spojuje nespokojenost s diskriminací ve sféře umění. Výtvarné umění, film či literatura – ve všech těchto oblastech jsou podle nich upřednostňováni muži bílé pleti před ženami, lidmi jiné barvy pleti atd. Proti diskriminaci bojují ironií a nadsázkou. Oblečené do krátkých sukní a vyzývavých topů s gorilí maskou na hlavě navštěvují vernisáže či podnikají další „guerrillové“ akce, mezi které patří např. vylepování letáků či vedení internetových stránek sdružení. Umělkyně působící v seskupení Guerrilla Girls založeném roku 1985 si gorilí maskou uchovávají svoji anonymitu. S odkazem na King Konga je pro ně maska také symbolem mužské dominance, kterou kritizují.

Jeden z plakátů Guerrilla Girls

Budoucnost je v kybernetice

Marcian Edward Hoff změnil v roce 1971 svým vynálezem mikroprocesoru svět techniky. Úkony, které dříve prováděl počítač zabírající celou místnost, může nyní provést mikročipový obvod velikosti poštovní známky. Vynález najde uplatnění také při výrobě televizí, hodinek, aut i kosmických lodí.

Válka ve Vietnamu

USA v čele s prezidentem Johnem Fitzgeraldem Kennedym vstoupily v létě 1963 do války na pomoc severnímu Vietnamu. Chtěly zabránit pronikání komunismu i do druhé části rozdělené země. Po pěti letech ve válce bojoval asi milion amerických vojáků. Statisíkové demonstrace ve Washingtonu z konce roku 1969 vyjadřovaly podporu americké přítomnosti ve vietnamské válce.